

Riktlinjer för bildanvändning - Amnesty Sverige

En bilaga till Amnesty Sveriges kommunikationsstrategi

<https://drive.google.com/drive/folders/11mXXGNU4FshnNsyRPF9gqIE1D4unXTh4>

Varför har vi riktlinjer för bildanvändning?

De här riktlinjerna för Amnesty Sveriges bildanvändning berättar hur bilder, filmer och annat visuellt material ska användas i organisationens kommunikation — oavsett var i organisationen en jobbar. Den gäller såväl internt som externt producerat material i alla kanaler. Syftet med riktlinjerna är att göra det lätt att jobba med bild och film på ett enhetligt och lagligt sätt, att visa Amnestys kärnvärden och att spegla vår grafiska profil. De skall vara vägledande för alla, såväl anställda som ideella, inom ramen för Amnestys verksamhet. Riktlinjerna fungerar som en bilaga till kommunikationsstrategin och som en förtydning av Communicating our values. Den är något som ska användas i det dagliga arbetet.

Amnestys bildspråk

Amnesty är en människorättsorganisation. Vi arbetar för att mänskliga rättigheter ska gälla för alla, nu och i framtiden. Vår uppgift är att utreda, dokumentera och avslöja när mänskliga rättigheter kränks, att påverka till förändring och att samla människors kraft för att förändra.

Vi vill att de bilder vi använder ska visa vad vi tror på, och illustrera de frågor vi arbetar med. Vi vill att de bilder vi använder signalerar kraft, vilja, agens och tydlighet. Vi arbetar många gånger med människor i utsatta situationer, och därför ska det alltid ske en avvägning där den personliga integriteten står över den kommunikativa kraften — kort sagt, en persons integritet får inte kränkas för att Amnesty ska få fler bidrag, medlemmar eller aktiva.

Amnesty arbetar för jämlikhet och mot diskriminering. Därför vill vi inte att de bilder vi använder reproducerar stereotyper och fördomar. Vi vill att våra bilder visar representation och inkludering: att de är den förändring vi vill se i världen och hos oss själva.

Det är vår övertygelse att människor ska behandla andra som de själva vill bli behandlade. Därför ska Amnestys bild- och filmarbete vara ett exempel på den respekt och värdighet som alla människor är värda.

Var hittar vi de bilder vi använder?

Amnesty International har en gemensam bildbank: Adam. Den är vårt första alternativ för att hitta bilder. Adam hittar du på <https://adam.amnesty.org>. Här hittar du guider till hur Adam används, både som användare och när du vill lägga till bilder i Adam:

<https://adam.amnesty.org/asset-bank/action/viewContent?index=1#ADAMusermanual>

När Adam inte räcker till kan vi ibland gå till olika gratis tjänster eller kommersiella bildbyråer. Prata med kommunikationsgruppen som vet vilka gratis tjänster eller kommersiella bildbyråer vi använder.

Om vi tar bilderna själva (anställda, praktikanter eller aktivister) avgör vi själva hur de kan användas. Se avsnittet om upphovsrätt.

Om vi anlitar en fotograf eller filmare gäller separata kontrakt som ska skrivas vid varje tillfälle. Kontraktet måste innehålla avsnitt om upphovsrätt och bildkreditering.

Bildspråk och normer

Bilder är ett kraftfullt och mäktigt verktyg. Att en bild kan säga mer än tusen ord är inte bara en klyscha. I dagsläget är bilder viktigare än någonsin för att fånga uppmärksamhet och leverera budskap till mottagaren. Det gör att vi måste vara medvetna om och noggranna med de bilder vi använder. Vilka normer reproducerar vi, och vilken alternativ bild vill vi visa?

Använd till exempel inte bilder som förstärker rasistiska strukturer. Förstärk inte bilden av "den andre" som en lågutbildad, fattig, våldsam och opålitlig person. Använd en intersektionell analys i ditt bildspråk. Var vaksam mot att använda bilder som upprätthåller så kallad "white saviourism". Det här gäller självklart också bilder som visar upp sexism, homofobi, transfobi, funkofofi och andra typer av diskriminering. Välj med omsorg.

Fundera istället på vilka alternativa bilder vi kan visa - gå tillbaka till tanken att vi använder bilder som visar kraft, vilja, agens och tydlighet.

Manipulering av bilder

Manipulering av bilder kan innebära många olika saker. Det kan handla om att göra hudtoner ljusare eller mörkare, att ändra bakgrunder, att skära bort människor eller landskapsdetaljer ur bilden. På Amnesty gör vi inget sånt. Vi, eller de som vi köper bilder av, kan retuschera bilder för att göra bilderna tydligare, förstärka färger, justera vitbalans eller liknande. Det handlar om att göra en bild tydligare, inte att justera verkligheten. Vi kan också beskära bilder. Bland annat för att skydda personers integritet, men också för olika format - en bild som ska läggas upp på Instagram behöver till exempel ett annat format än en bild som ska publiceras på amnesty.se. I vissa fall kan vi också göra färgfoton svartvita.

Vi väljer att inte manipulera bilder eller filmer eftersom Amnesty är en organisation som är trovärdig och sanningsenlig. Att då manipulera bilder och filmer på några andra sätt än de ovan nämnda skadar vår trovärdighet.

Samtycke, respekt och etik

Bilder som visar människorättskränkningar och följderna av dem kan vara väldigt grafiska eller kränkande. Det innebär inte att vi måste använda de bilderna. Bilderna får aldrig inkräkta på människors rättigheter, värdighet, välmående eller säkerhet. Använd aldrig bilder för att enbart chockera.

Amnestys användning av bilder och filmer ska kännetecknas och genomsyras av alla människors lika värde. Det ska alltid finnas samtycke (<https://www.amnesty.org/download/Documents/ORG1005722019ENGLISH.pdf>). Samtycke ska ges av personer som kan identifieras på bild, och samtycket ska ges skriftligt.

Ange så långt det är möjligt namnen på de som syns på bilden, såvida det inte är uppenbart av sammanhanget vem bilden föreställer, eller om det är uppenbart att det är en bild som kan användas utan medgivande som till exempel en demonstration. Ge de människor som syns och är identifierbara på bilden en identitet. Personer som syns på bild kan välja att inte vilja namnges och då respekterar vi självklart det.

Vi undviker i största möjligaste mån bildpublicering på identifierbara barn under 18 år. Om vi trots allt väljer att publicera bilder på barn under 18 år som kan identifieras vill vi i möjligaste mån ha ett skriftligt tillstånd från vårdnadshavaren.

Vid fotografering av grupp vid olika evenemang och liknande ska gruppen informeras om att vi kan komma att använda bildmaterialet, och på vilket sätt det kan förväntas användas. Detta för att samtliga närvarande ska kunna välja att inte synas på bild.

Om en bild ska läggas in i en bildbank för framtida användning så inhämtar vi samtycke från samtliga personer som syns på bilden och upplyser om bildens förväntade syfte och användning. Länk till consent form finns här: [Consent Form](#).

Bilder som kan upplevas som kränkande, närgångna eller på annat sätt utlämnande får aldrig publiceras när det finns människor med på bilden som kan identifieras.

Personer med skyddad identitet får inte under några omständigheter publiceras på bild eller film.

GDPR - personuppgifter

Bilder kan utgöra personuppgifter och det är något vi måste ta hänsyn till i vårt arbete med bild och film. Det här gör att samtycket är extra viktigt. Den eller de som syns på bilden måste ha gett samtycke till att den publiceras. Läs mer hos Integritetsskyddsmyndigheten: <https://www.imy.se/lagar--regler/dataskyddsförordningen/samma-regler-for-alla/publicera-bilder-filmer-och-ljud-pa-internet/>.

Upphovsrätt - vad är det och hur jobbar vi med det? © ©

Upphovsrätt innebär att någon äger rätten till bilden. Om du till exempel tar en bild med din mobil är det du som har upphovsrätten till bilden och kan därmed bestämma vem som får använda den och på vilket sätt. Det innebär att vi måste ta hänsyn till upphovsrätten i vårt arbete med bilder. Vi följer därför nationella och internationella lagar om upphovsrätt.

Det ska alltid framgå vem som har tagit bilden eller vem som äger den. Det görs genom en bildkreditering. Du hittar en lathund för hur en bildkreditering görs längre ner i dokumentet.

Om en anställd, aktivist eller praktikant på Amnesty tar en bild eller gör en film äger Amnesty Sverige rätten att använda bilden för Amnestyrelaterade ändamål i de kanaler vi väljer. Den anställda, aktivisten eller praktikanten kan välja att stå med i bildkrediteringen (“©: Förnamn Efternamn/Amnesty International”) eller vara anonym (“©: Amnesty International”).

Oavsett om bilden kommer från ADAM eller om vi köper bilder från en bildbyrå är det mycket viktigt att du tar reda på vilka rättigheter vi har: hur länge får bilden användas? Om du köper från bildbyrå, är det ett så kallat friköp? I vilka kanaler får bilden användas? Får den användas till fundraising eller medlemsvärning? Vem ska ha bildkreditering? Kan den spridas till tredje part, det vill säga exempelvis till media?

Hur skriver vi bildkreditering i våra olika kanaler:

Bilder tagna eller skapade av Amnesty International/Sverige krediteras så här, i bildtext eller på bilden:

©Förnamn Efternamn/Amnesty International

eller

©Amnesty International

Bilder tagna eller skapade av externa leverantörer krediteras enligt upphovsrätt eller överenskommelse med leverantören. Ett exempel:

©Förnamn Efternamn/Getty Images

Facebook och Instagram: skriv alltid "Foto: XXX" oavsett om det står i själva bilden eller ej. Samma sak gäller film. Om möjligt, tagga personen.

Filmer ska i möjligaste mån avslutas med en sista ruta, eller på annat vis redovisa, där alla medverkandes namn får vara med. Till exempel:

Foto: XXXX/TT, YYY, Manne Mannesson

Ljud: ZZZ/CC 2018 Youtube

Redigering: Extern Externsson & Anställd Anställdson

Tack till: medverkande i intervjuer

YouTube: Se riktlinjer för hur filmer ska avslutas, upprepa även samma information i klippets informationstext. Vid behov, använd taggningar.

Checklista vid fotografering eller bildpublicering

Tänk igenom följande punkter vid fotografering eller bildpublicering:

- Vad skall bilden kommunicera?
- Fundera på bildspråket och normerna i bilden. Vad visar den? Har du beaktat ett intersektionellt perspektiv?
- Har samtycke inhämtats av de som syns på bilden?
- Hur skall upphovsrätt behandlas? Vilken rätt har Amnesty att använda bilden, vem är fotograf? Hur ska bilden krediteras? Har vi rätt att använda bilden vid fundraising?
- Är bilden i linje med Amnestys bildriktlinjer?

För vidare frågor och vägledning: kontakta kommunikationsgruppen på Amnesty.